

Cykl 12 wykładów
„Gospodarka światowa I”
Semestr letni 2016/17

**WYKŁAD 1:
ORGANIZACJA KURSU,
WPROWADZENIE I REPETYTORIUM**

Ćwiczenie

- Francuska firma „Acier” wyprodukowała stal surową, którą sprzedała za **€140,000** filii niemieckiej „Deutsche Stahlwerke” we Francji
- „Stahlwerke” zużyła tę stal do produkcji stali jakościowej, której część sprzedała „Acelor de France” za **€230,000** i wyeksportowała resztę do Niemiec za **€80,000**
- „Acelor” wyprodukował blachy, sprzedał część z nich do fabryki aut „Renault” za **€380,000** oraz wyeksportował resztę do Belgii za **€135,000**.

Ile wyniósł wkład tych operacji do PKB Francji? Podaj jedną liczbę.

Rozwiązanie: $140,000 + (230,000 + 80,000) - 140,000 + (380,000 + 135,000) - 230,000 = 595,000$

Nasze wspólne cele

- Ułatwienie dalszych studiów i przygotowania prac dyplomowych
- Pogłębienie wiedzy nt. teorii i praktyki gospodarki międzynarodowej
- Zbadanie relacji zachodzących między różnymi determinantami rozwoju sytuacji ekonomicznej
- Lepsze zrozumienie motywów, treści ekonomicznych, form i procesów obrotu gospodarczego
- Poznanie struktur instytucjonalnych i organizacji współczesnej gospodarki globalnej
- Rozwój osobistych umiejętności analitycznych i interpretacyjnych pod kątem pracy dyplomowej i zawodowych kwalifikacji słuchaczy
- Poprawa umiejętności osobistej komunikacji z zakresu tematyki specjalizacji (wypowiedzi, komunikacja tekstowa)

WAŻNE!! Czytajcie Moodle!!

- Slajdy wszystkich wykładów (bez komentarza) będą dostępne na platformie Vistula Moodle, kurs zatytułowany „Gospodarka światowa - **DOS**”
- Strona tego kursu na Moodle będzie także wykorzystywana do komunikatów, konsultacji i bieżącego kontaktu między uczestnikami oraz prowadzącym konwersatorium
- Należy zarejestrować się indywidualnie na tej stronie

KONTAKT

- **Poczta mailowa:**

j.kaczurba@vistula.edu.pl

- **Dyżur/konsultacje: termin i miejsce będą podane wkrótce**

Treść kursu (szczegóły są w sylabusie dostępnym w Moodle)

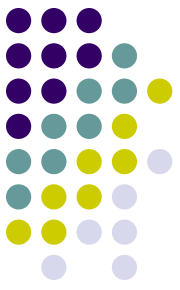

- 1. Sylabus; organizacja kursu. Wprowadzenie i repetytorium
- 2: Historyczna ewolucja gospodarki światowej i globalizacja
- 3: Zrównoważony rozwój i transformacja
- 4: Produkcja światowa
- 5: Handel światowy i wielostronny system handlowy GATT/WTO
- 6: Światowe przepływy czynników produkcji; **test śródsemestralny**
- 7. Międzynarodowe finanse, kapitał i przedsiębiorstwa
- 8: System walutowy i kurs walutowy
- 9: Regionalizm i integracja
- 10: Główni gracze: Unia Europejska i USA
- 11. Wyzwania, kryzysy i konflikty
- 12: Resumé i wnioski; **test końcowy**

Bibliografia

- 1. John Ravenhill, ed. *Globalna ekonomia polityczna*, wyd.Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków, 2011
lub alternatywnie
- 2. Paul Krugman, Maurice Obstfeld *Ekonomia międzynarodowa – teoria i polityka*, PWN Warszawa, 2007 [Rozdziały: 1-9; 13; 15; 19-20] oraz Paul A.Samuelson, William D.Nordhaus *Ekonomia*, wyd.Rebis, Poznań 2014 [rozdziały: 2; 10; 17; 18; 19; 27; 28]3.
- Anna Bąkiewicz, Urszula Żuławska (red.naukowa) *Rozwój w dobie globalizacji*, PWE Warszawa, 2010
- Paweł Bożyk *Międzynarodowe stosunki ekonomiczne – teoria i polityka* PWE Warszawa, 2008

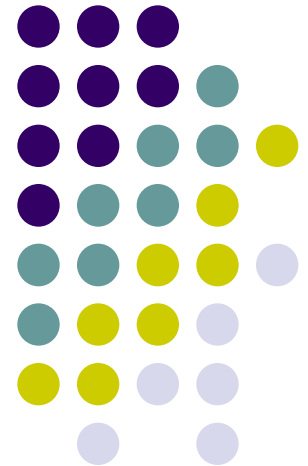

Weryfikacja naszego postępu

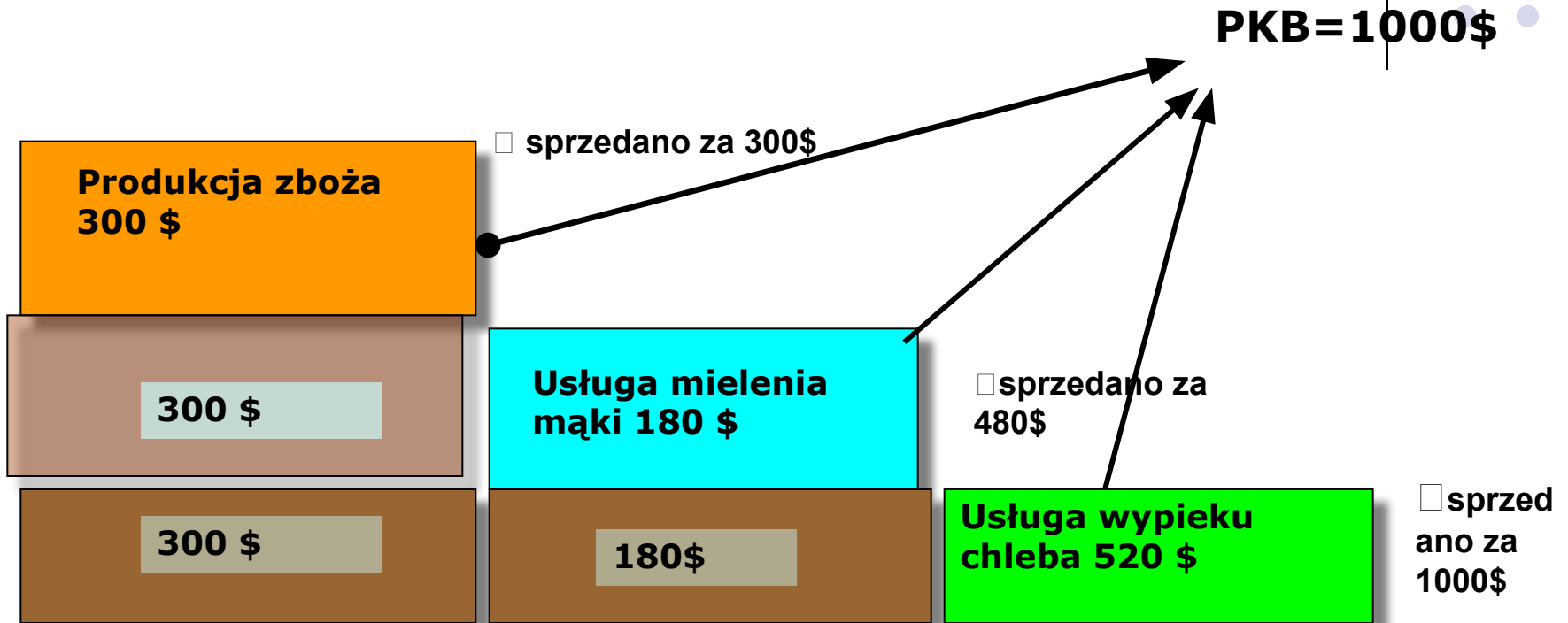
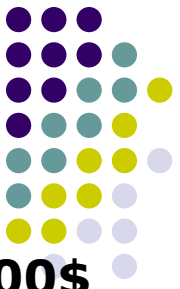
- Nieoficjalny test orientacyjny (dzisiaj)
- Oficjalny test śródsemestralny (wykłady 1-6) w dniu 20 marca – 30% oceny semestralnej [max.30 punktów]
- Końcowy test semestralny z całości wykładów i literatury obowiązkowej (22 maja) – 60% oceny semestralnej – max. 60 punktów
- Aktywność – wliczana do oceny semestralnej (pytania; wypowiedzi; systematyczne uczestnictwo w zajęciach)
- Minimum punktów do zaliczenia semestru: 51

WYKŁAD 1:

WPROWADZENIE I REPETYTORIUM

Arytmetyka PKB

**Wkład „etapowej” produkcji czystej do PKB =
 $300\$ + 180\$ + 520\$ = 1000\$$**

Rachunki dochodu narodowego

- PKB (GDP) – produkt krajowy cała krajowa produkcja dóbr i usług minus produkty i materiały zużyte na ich wytworzenie
- PNB – produkt narodowy brutto - PKB plus zagraniczny dochód netto czynników produkcji
- PNN – produkt narodowy netto – PNB *minus* amortyzacja środków trwałych (np.. maszyn)
- Nominalny PKB – liczony w cenach bieżących
- Realny PKB – nominalny pomniejszony o wskaźnik inflacji

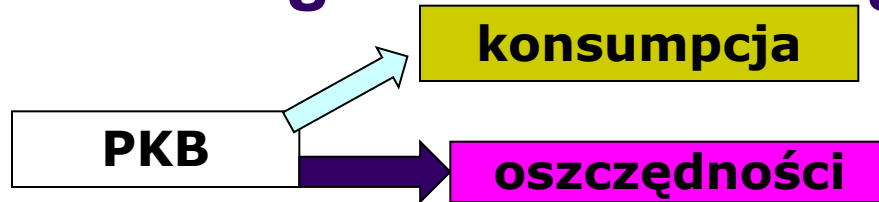

Rekapitulacja: Formuła podziału PKB

- **PKB =**
 - **Konsumpcja osobista**
 - ***plus* konsumpcja publiczna (wydatki rządowe)**
 - ***plus* inwestycje prywatne i publiczne**
 - ***plus* eksport**
 - ***minus* import**

Równowaga i nierównowaga

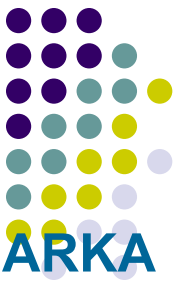
Warunek równowagi: **oszczędności** = **inwestycje** + **saldo handlu**

Jeżeli **oszczędności** > **inwestycje** + **saldo hz** → **RECESJA**

Jeżeli **oszczędności** < **inwestycje** + **saldo hz** → **INFLACJA**

ODPOWIEDNIA POLITYKA MAKROEKONOMICZNA I HANDLOWA MOŻE SKUTECZNIE KORYGOWAĆ TE ZAKŁÓCENIA RÓWNOWAGI

Symptomy nierównowagi i przeciwdziałanie

RYZYO RECESJI

$$S > I + X-M$$

Ważniejsze symptomy: spadek produkcji; spadek inwestycji; pogorszenie salda hz; wzrost bezrobocia; spadek cen; niekorzystny trend dochodów osobistych i dochodów firm

Przeciwdziałanie: pobudzenie konsumpcji; obniżenie stopy procentowej; deprecjacja waluty krajowej; pobudzenie inwestycji krajowych; wzrost eksportu towarów i usług; hamowanie importu; wzrost eksportu kapitału

„PRZEGRZANA” GOSPODARKA RYZYO INFLACJI

$$S < I + X-M$$

Ważniejsze symptomy: napięcia inflacyjne; wzrost cen; wzrost płac i dochodów korporacyjnych; niedobory siły roboczej i innych czynników produkcji; malejąca podaż kredytów

Przeciwdziałanie: hamowanie konsumpcji; wzrost stopy procentowej; aprecjacja waluty krajowej; zmniejszanie salda handlowego przez wzrost importu towarów i usług i hamowanie eksportu; pobudzenie dopływu inwestycji zagranicznych; zachęty dla inwestycji krajowych

Pochodne teorii Ricarda

- Teoria Ricardo została rozwinięta w XX w. przez tzw. „szkołę neoklasyczną” (Viner, Harrod), oraz „matematyczną szkołę równowagi ogólnej” (Pareto) i w koncepcji kosztów alternatywnych (Haberler)
- Rozwinięcie polegało głównie na urealnieniu założeń teorii przewagi względnej poprzez bardziej szczegółowe i empiryczne badanie przyczyn zachowań producentów, konsumentów (zmiany preferencji) i czynników wpływających na ceny
- Teoria Heckschera-Ohlina
- Teoria Samuelsona-Heckschera
- Koncepcja opóźnienia imitacyjnego
- Koszt alternatywny (Haberler)

Koszt alternatywny (opportunity cost)

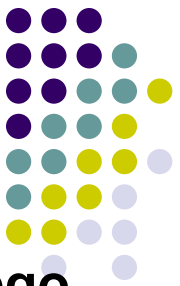
Korzyści skali a handel międzynarodowy

- Przeciętne koszty spadają wraz z powiększaniem skali produkcji
- Dwa poziomy korzyści skali
 - wewnętrzne – w ramach przedsiębiorstwa
 - zewnętrzne – w ramach branży i kraju
- Obroty międzynarodowe pozwalają na zwiększenie skali produkcji, co podnosi efektywność firmy i całej gospodarki

Wniosek: relatywna wydajność a korzyści z handlu

- **Doświadczenie empiryczne wskazuje, że w warunkach rzetelnego handlu kraje eksportują dobra w których produkcji są relatywnie bardziej konkurencyjne, w zamian za dobra, w których posiadają relatywnie mniejszą przewagę, lub też nie posiadają jej wcale**
- **Podział korzyści między partnerami zależy od relatywnych różnic cen**
- **W konsekwencji, kraj może prowadzić korzystną wymianę nawet gdy:**
 - **jest relatywnie mniej konkurencyjny we wszystkich dobrach, pod warunkiem, że luka konkurencyjności jest różna w różnych sektorach**
 - **partner konkuruje niższymi kosztami pracy**
 - **dobra eksportowane zużywają więcej czynników produkcji niż dobra importowane**

Handel międzynarodowy a dobrobyt

- Handel zagraniczny sprzyja zwiększaniu dochodu narodowego [$Y=C+G+I+(X-M)$]
- Handel zagraniczny pomaga w przywracaniu równowagi makroekonomicznej w gospodarce poprzez:
 - Stymulowanie produkcji, zatrudnienia i sprzedaży
 - Usuwanie deficytów czynników produkcji
 - Podnoszenie efektywności wykorzystania czynników produkcji
 - Poprawę rzeczowej struktury produkcji i rynku

TERMS OF TRADE (TT)

- Definicja: relacje okresowych (np. rocznych) zmian średniego wskaźnika cen towarów eksportowanych i importowanych
- Ponieważ jest to wskaźnik procentowy, to:
 - wskaźnik $TT > 100$ oznacza poprawę TT
 - wskaźnik $TT < 100$ oznacza pogorszenie
- Wskaźnik TT jest przydatnym miernikiem korzyści z wymiany międzynarodowej
- Jego poprawa oznacza dodatkową korzyść dla dochodu narodowego, a pogorszenie oznacza pogorszenie konkurencyjności cenowej eksportu (i gospodarki) w stosunku do poprzedniego okresu

Terms of trade a dochód narodowy

- Ponieważ ceny w handlu zagranicznym są odzwierciedleniem względnej podaży i popytu na dobra i usługi będące przedmiotem handlu, terms of trade wyrażają punkt równowagi między podażą i popytem
- Przy zastrzeżeniu niezmienności innych czynników, wzrost indeksu terms of trade oznacza poprawę dobrobytu, a spadek – zmniejszenie dobrobytu
- Wartość TT powyżej 100 oznacza, że ceny eksportu są wyższe od importu, zaś wartość poniżej 100 jest sygnałem niekorzystnej sytuacji cenowej (niekorzystnej względnej efektywności gospodarki)
- Długotrwały trend wartości TT poniżej 100 jest zjawiskiem negatywnym dla perspektyw rozwojowych kraju (tzw. wzrost zubażający)
- Wpływ TT na gospodarkę narodową jest silnie uwarunkowany rodzajem i specyfiką ogólnej polityki gospodarczej, w tym polityki handlowej